

# DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben félévre 6 K, negyedévre 3 K, — f.  
Vidéken „ 9 K, „ 4 K, 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főter, Lamprecht-palota, földszint az udvarban.

## Ha a Balkán megmozdul.

Nem jó az ördögöt a falra festeni, mert megjelen — mondja a példabeszéd. Ugy is van. Kár a háboru rémképével önmagunkat izgatni, mert egyszer csak itt lesz.

Természetesen nem olyan hamar fog kitörni a háboru, mint sokan gondolják, mert hiszen alszanak még rá jónehányat, amíg a kockát elvetik, de azért nem lehetetlen, hogy ki fog törni. Erre az eshetőségre számítani kell.

Törökország nem „beteg ember” többé. Eldobta az európai hatalmak mankóit és egyszeriben megmutatta, hogy tud ő saját lábán járni. Tud is, még pedig olyan erőteljesen és önérzéletesen, hogy bámulatba ejtette vele gyámjait.

Roszkor kötött ki Törökországgal a kis Bulgária és még tévesebb lépést tett a (igazában bal!) platzi diplomácia, amikor 60 éves uralkodói jubileumra ajándékképpen szánta Boszniát és Hercegovinát.

Törökországot váratlanul meg-

erősítette az alkotmányosság, népe mohón élvezi az új szabadságot és önérzete, öntudata és áldozatkészsége páratlanul megnövekedett. A magyar—osztrák monarchia mindkét államát elerőtlenítette az alkotmányosság. Az örökös tartományok népei harcban állanak egymással, a szlávok lépten-nyomon visszaszorítják a német elemet; a csehek és szlovének óriási német területeket foglaltak már el, a egyes területeken pedig élet-halál-harc folyik — és ez a harc a csehnek-szlovének életet, megújodást és jövőt, a németeknek romlást, pusztulást és halált jelent.

Magyarországon is kitörőben ez a harc. Horvátország az elszakadás zászlóját lobogtatja, a nemzetiségek pedig egymással szövetségben készülnek a nagy rohamra, hogy a magyar nemzeti államot megdöntsék és a fegyvert — Bécs adta a kezükbe, mert nem szabad felejteni, hogy Chlopyban kiadott hadparancsa egyszerű néptörzsnek degradált bennünket.

Szóval a legyöngült magyar—osztrák monarchia áll szemben a

megerősödött Törökországgal és olyan háboru küszöbén, amelyben a rokonszenv is, sőt a ténybeli igazság is Törökország részén van, mert bizony közjogi tudakossággal lehet csak bizonyítani, hogy Bosznia és Hercegovina területéhez jogunk van. Ha ez való, akkor Dalmáciát, Galiciát és a többi, közjogi szerinti magyar területeket miért nem adja át az osztrák császár a magyar királynak. Az ilyen közjogi bizonyítás alapján követelhetnénk Jeruzsálemet is!

Nincs szükségünk több szlávra, mert ez mind nemzetünk és jövőnk kárára van. (Vagy talán ez a cél most is?) Nemzeti erőnket ugyanis lenyüggözik a nemzetiségek és éppen e miatt nem tudjuk kifejteni gazdasági erőnkét. Elég bénák vagyunk; mutatja a horvát pártütés is.

Törökország ellen nem harcolhat a magyar jószántából, mert — meg kell ezt vallanunk már egyszer! — törökbarátok, fajrokonok és lelki szövetségeseink vagyunk. Nem tudjuk felejteni, hogy a nagy Rákóczi Ferencnek, Kossuth Lajos-

## NYAKKENDŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK FEKETEÉNÉL

### Szüret.

Távol nóták haldokló dallama  
Végigsurran a fáradt, őszi kerten;  
A must párázó, finom illata  
Mámorosan kering az eremben:  
Régen kilobbant szenvedélyek  
Piros bora hűvösen éget,  
S a lelkem mély gyönyörbe szédül  
Holt emlékek hamvas tűzétül.

Árnyak húzódnak a barna égre,  
Mint acéloskék szárnyu karsu fecskék,  
Elsápad. Csönd van. A messzeségbe  
Tüzek cikázzák végig az estét.  
Csillagot szórnak a rakéták,  
Szikrázik a sok-sok kevély láng  
Vörös aranyja, kék ezüstje —  
Aztán minden behal a füstbe.

S múlt, titkos csókok muskotályá  
Illatosan előnti vérem,  
Kialszik cigarettám süpadt lángja,  
Az ajkam ég királyi szók tüzeben —  
Az égbolt tele felhők fátyolával  
S mégis lángos a mély éjszaka:  
— Kigyulad büszke, magas lobogással  
A lelkem szent, piros csillaga...

Kuthy Sándor.

### A rekedt tenorista.

II. Frigyes porosz király idejében Potsdam-ban volt egy fiatal tenorista. A hangjára szerfölt hiu énekest elkábitotta a siker és az általános figyelem, nem sokat törődött a közönséggel; énekelt, vagy nem énekelt, a mint pillanatnyi kedve diktálta. A színházlátogatók sohasem voltak biztosak, hogy hallani fogják-e énekét. A szegény igazgató gyakran volt kénytelen a lámpák elé állani a sablonos jelentéssel:

— Uraim és hölgyeim! Nagy énekesünk, signor Sandrinelli váratlan meghülyése miatt a mára kitűzött opera holnapután kerül színre.

Egy februári estén valami nagyon kedvelt opera volt előadásra tűzve, amelyben az ünnepelt énekesé volt a főszerep. Híre járt, hogy a király is jelen lesz az előadáson.

Künn metsző hideg volt. A közönség azonban mégis valósággal ostromolta a színházat. Végre megnyiták a színház ajtajai. A színház gyorsan megtelt, az udvari páholyban megjelent kíséretével a király is.

Ezalatt pedig az történt egy csinos

kis házban, amely Potsdam legelőkelőbb negyedében feküdt, hogy signor Sandrinelli s öt-hat fiatal főúr, akiket már délután vendégül látott, érdeme szerint méltatták a tiszta, gyöngyöző francia bort. A fiatal művész, barátai hizelgő szavainak hatása között, egészen meglepedkezett a színházi előadásról.

Egyszer azután bejött öreg szolgálja.

— Uram, uram — szólt Sandrinellihez — engedje, hogy levegyem papucsát és segítsek fölhozni a eszímáját. Itt az ideje, hogy a színházba siessen. Az inént, hogy hazafelé jöttem, nagy sokaságot láttam a bejárat előtt, eddig már bizonyosan be is mentek s várják az ön föllépését.

A művész jót nevetett és vendégeihez fordult:

— Barátaim, minthogy elérkezett az opera megkezdésének ideje, elénekelem a mai opera nagy áriáját. A közönség várhat. Föl is állott és énekelt csodálatos tüzrel és érzéssel.

Az öreg szolgál megint benyitott az étkezőbe:

— Uram, az igazgató küldöttje hozza a hirt, hogy a király már páholyában ül.

— A király a páholyában van? —

## A legújabb divatu női és leányka kalapok

legolcsóbban beszerezhetők  
Jungreisz Mari  
Utódánál, Piac-u. 52.

nak és a bujdosóknak a török „testvér” adott menedéket, mikor a magyar vérré szomjas, osztrák hóhérhad elől odamenekültek. Igaz, hogy csaknem háromezren át pusztított bennünket a török. Félreértés volt; elhibázott nemzeti politika. A nyugateurópai kultúra, de különösen a germán faj nem érdemelte meg, hogy mi, romlásunk árán fedezzük. A nyugateurópai kultúra a mi tiszta nemzetünk számára mételet termelt, a germán hála pedig szolgaságot. Ha mi a török szövetségesei lettünk volna, ma független, szabad és nemzeti állam lenne Magyarország, de más lenne Európa térképe is!

Most 30 esztendeje ezrével hullott Boszniában és Hercegovinában a magyar baka, pedig csak pár ezer fölkelővel állott szemben az örökösen csak retiráló osztrák armádia. De mi lesz akkor, ha megmozdul az egész Balkán? Ha újra lángba borul maga Bosznia—Hercegovina is? A török katona a világ legjobb katonája, pompás lövő és halni kész, a török tiszték fanatizálni tudják a legénységet; ők a hazájuk területi épségét védik. Az osztrák armádia népzagyvalék-ból áll, vakparádéhoz ért csak, lóni nem tud, a tisztjei nem is tudnak beszélni a legénységgel. Hát nem hiba az ilyen hadsereggel foglalni akarni?

### POLITIKAI HIREK.

**A választói jog** dolgában a mai napon két érdekes hír merült fel. Az egyik a *belügyminiszternek az az elhatározása*, hogy a 24 éven felüli magyar honos férfiakosságot ujonnan összeírta. A forrás szerint, melyből a hírt merítjük, az új összeírás nem fogja késleltetni a törvényjavaslat benyújtását, melyet a miniszter október végére ígért. Az erre vonatkozó minisz-

teri rendelet még ezen a héten megjelenik. Az összeírás arra is ki fog terjeszkedni, hogy hány nagykorú férfi tud magyarul írni és olvasni. Az összeírást egy napon végzik az egész országban és azonnal felterjesztik az országos statisztikai hivatalnak. — Ma nyilatkozik a választói jogról gróf Khuen-Héderváry Károly, volt miniszterelnök, a ki Andrássy javaslatát az általános választói jog karikatúrájának nevezi. Andrássy javaslatától csak kavarodást és az ország lakosságának széttagolását várja és nem hiszi, hogy a tervezett alapon lehessen a magyar felsőbbiséget megvédeni a nemzetiségekkel szemben.

**Közös miniszterek Budapesten.** Báró Burián István közös pénzügyminiszter a Budapesti Tudósító jelentése szerint holnap délután 1 óra 50 perckor Budapestre érkezik és holnap délután tanácskozni fog a magyar kormány tagjaival. A közös pénzügyminiszternek ő felsége előtt való kihallgatása az eddigi rendelkezések szerint nincs tervbe véve. Burián báró a delegációk ideje alatt Budapesten fog tartózkodni. Thallóczy Lajos közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök már ma este megérkezik Budapestre. Ma délután Budapestre érkezett Günther lovag osztálytanácsos a közös külügyminiszteriumból.

**Darányi a királynál.** A király ma délután 11 órakor magánkihallgatáson fogadta Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert, aki közel egy óra hosszat tartó audienciáján tárcájának ügyeiről tett jelentést.

**A horvát bán Budapesten.** Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Bécsből visszaérkezett Budapestre. A bán tegnap tanácskozott báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel, ma pedig mindenekelőtt a Budapestben időző bánhelyettessel, Crnkovich osztályfőnökkel értekezett, utána dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt kereste fel és

hosszabb beszélgetést folytatott vele. Báró Rauch még a mai nap folyamán haza szándékozik utazni Zágrába. A boszniai kérdéstről szóló híresztelésekre vonatkozólag báró Rauch úgy nyilatkozott, hogy hivatalosan nincs tudomása az annektálásról, azt hiszi azonban, hogy ha az ujsághírek valóban bizonyulnának, csak provizórium létesítéséről lehet szó, minthogy végleges helyzet teremtése a parlamentek feladata.

**A delegációk.** A magyar delegáció tagjai szerdán délután előértekezletet tartanak, melyen jelölni fogják az elnököt, alelnököket, előadókat s a bizottságokat. Gróf Zichy Tivadar, kit most elnökké választanak, másnap, a pénteken délelőtt kilenc órakor tartandó konferencián jelezni fogja annak a beszédének tartalmát, melyet a királyhoz fog intézni és melyre a trónbeszéd válaszol. A trónbeszéd tartalmát fogja Ferenc József uralkodónak az *okkupált tartományok felett való szuverenitásának ünnepies kihirdetését s egyben azt a bejelentést, hogy Ausztria-Magyarország a porta megnyugtatóására csapatait a novibazári szandzsákból ki fogja irtani.*

### A mozgósítás híre.

Nagy események előtt.

#### A börze hangulata.

Azok a váratlan események, amelyek már ki is gyuladtak a közeli keleten s amelyek még várhatók, ránk nézve első sorban a monarchia szempontjából fontosak. Lesz-e a Balkánon olyan összeütközés, melybe az osztrák-magyar hadsereg ágyuinak is bele kell avatkozniok s Bosznia annektációjának proklamálása után ennek fegyveres szankciót is kell-e adnunk?

A börze nagy idegessége már előre igenlő választ ad ezekre a

szólt Sandrinelli közömbösen nevetve. — Hat hiszen ez rendjén van.

Odalépet az ablakhoz, fölhozta a függönyt és kitekintett.

— Nagy ég! — kiáltott föl — csupa jégesap az eresz. A legkisebb kedvem sincs kimenni. Ma estére tehát rekedt vagyok.

Behívatta a küldöttet, kérte, tudassa az igazgatóval, hogy Sandrinelli elrekedt és csak másnap fog énekelni.

— Vagy holnapután — vetette oda, a mint az asztalhoz ült. Ha a király hallani kíván, jöjjön ide. Ma este itthon énekelek.

A küldött már távozott, nem hallotta az utóbbi szavakat.

— Barátainknak énekelek — szólt Sandrinelli — hallgassátok meg.

Poharat emelt és megkezdte egyik legkedveltebb dalát.

A színházban ezalatt izgatottan fészkelődtek az emberek. Végre fölhozták a függönyt és az igazgató félénk hangon jelentette, hogy a művész rosszul érzi magát. A zenekar már távozni készült, de a király a páholyból kihajolva intett, hogy maradjon mindenki a helyén. Azután rövid parancsot adott egyik tisztjének, aki erre rögtön elhagyta a színházat.

Ezalatt az énekes ebédlőjében nagy cécó volt. Ittak és éljeneztek Sandrinellit. Hirtelen kardesortetés hangzott be a lépcsőházból.

— Utat a király küldöttjének! — mondotta valaki az ajtó előtt.

Szóltanul, aggódva tekintett mindenki az ajtóra, a mely csakhamar meg is nyílt s egy tiszt lépett be négy dragonyossal.

— Signor Sandrinelli? — kérdezte kemény hangon.

— Én vagyok — felelt a művész.

— Jó. Miért nem énekel ma este?

— Rekedt vagyok — volt a válasz.

— Ugy? A király parancsára fogjátok meg — fordult kísérőjéhez a tiszt.

Sandrinelli egy pillanat alatt a dragonyosok keze között, a másik alatt pedig a kocsiiban volt, a mely a kapu előtt várt rá. A kocsi sebesebben rohogott tova. Alig indult meg, a tiszt a művészhez fordult:

— Igen, vagy nem... Akar-e ma énekelni a színházban?

— Uram, én igen rosszul vagyok, nagyon elrekedtem.

— Nagyon rekedt? Az nem baj, a katonai börtön kórházában meggyógyítják ha-

marosan. Kocsis — kiáltotta, fejét kidugva az ablakon — a katonai börtönhöz!

Erre azután a kényelemszerető Sandrinelli is gondolt egyet. A katonai börtön aligha lesz valami nagyon kellemes. A tiszthez fordult tehát:

— Uram, kissé már jobban érzem magam. Legalább megkísérlem, hogy tudok-e énekelni.

— Helyes. Kocsis, a színházhoz! A kocsi más utra tért. Nemsokára föl-emelkedett a színház függönye.

— Uraim és hölgyeim, — hangzott a jelentés — signor Sandrinelli kissé jobban érzi magát s énekelni fog.

A fiatal művész megjelent a színen sápadtan, zavarodott tekintettel, de éneke kifogástalan volt. A király maga kezdte meg a tapsot. A művészt az előadás után a királyi páholyba szólították.

— Vallja meg, uram, — szólt Frigyes — hogy kitűnő orvos vagyok. Gyorsan meggyógyítottam magát. Vegye tudomásul, hogy mindig ilyen módon és hasonló orvossággal fogom gyógyítani, valahányszor olyan rekedt lesz, a milyen ma volt.

**A Ganz-féle Villamossági R. Z.** építészvezetősége (Piac utca 72.) által készítettnek villamos-világítási- és erőátviteli berendezések, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére legnagyobb szakértelemmel. — Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Telefon szám 568 **Világítótestek, csillárok és szerelvények dus raktára.** Telefon szám 568

Kérdésekre. Az ország hangulata, melyet külpolitikai események ritkán szoktak érinteni, szintén igen tele van villamossággal. Tudni senki nem tud bizonyosat, de mindenki rossztól fél. A pesszimizmust csak erősbitik a mozgósítás hírei. Ezekre való tekintettel olyan helyre fordultunk információért, ahol a vezető körök intencióival egészen tisztában vannak s ezt a felvilágosítást kaptuk:

— Egyelőre szó sincs mozgósításról. Annyi bizonyos, hogy külügyi hivatalunkat nem érte váratlanul a timovói államesiny. Hetekkel ezelőtt el volt ez határozva s Bosznia annekióját éppen azért sürgették annyira, hogy ez a két esemény körülbelül egyszerre következzen be. Ennek a taktikának az értelmét nem kell külön magyarázni. A török figyelmet kétféle kell centralizálni, hogy ezzel meg is bénítsák. Természetesen ez a számítás visszafelé is sülhet el s akkor reá kerülhet a sor a monarchia fegyveres közbe lépésére.

Ettől Bécsben már csak azért sem félnek még e percben, mert diplomáciai információk szerint igen valószínűtlen az eshetősége, ellenben már ez a veszedelem is garancia arra, hogy a létszám-emelés problémájának megoldása kész. Olaszországgal még teljes az egyetértésünk s az angol-francia-orosz érdekszövetség egész Európa ellenállásával került szembe. Ha mégis bekövetkezik valami non putavem, amitől isten óvjon, mert ez világkonflakráciának lehet az eredő oka, akkor nem a zágrábi 13. hadtest mozgósításáról kell beszélni. Valamennyi hadtest megkapta a figyelmeztetést, hogy szedje rendbe a szénáját. Ez az utolsó husz évben már ötször is megtörtént. A zágrábi hadtest elindításának a híre egyetlen kombináció. Csak nem gondolja valaki, hogy éppen Horvátországból vonják ki a katonaságot? Ha csakugyan szükség lesz előrenyomulásra, akkor a nagyszabású tizenkettedik s a temesvári hetedik hadtest egyszerre kezd meg az akciót. Ezzel egyidőben azonban hadilétszámra emelik az egész monarchia haderejét. Most nem bizakodnánk abban, hogy a Balkán zavarainak lecsillapítására elég volna egy katonabanda is. Egyelőre ez mind csak fölös beszéd. Bizzunk a diplomáciák óvatosságában, amelyek le fognak csitítani minden konfliktust.

## EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

**Félszázados iskolai ünnep.** A debreceni kereskedő társulat ötven év előtt alapította iskoláját, az elnyomatás korszakában, „cs. és kir. vasárnapi iskola” címen. Ebből fejlődött ki a mai felső kereskedelmi iskola. Az ünnepélyre, a melyre meghívták Apponyi Albert gróf közoktatásügyi minisztert is, nagyban készül az iskola és a kereskedő társulat.

**A debreceni róm. kath. főgimnázium** segélyző egyesülete tegnap délelőtt 10 órakor tartotta meg alakuló közgyűlését. A mult közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a tisztikar tagjait választották meg. Ifjusági elnökké Kemény Géza VIII. oszt. tanulót választották meg nagy szó többséggel. Főjegyző lett Kurián Gyula VIII. o. t., pénztáros egyhangúlag Debreczeni Lajos VIII. oszt., első számvizsgáló szintén.

egyhangúlag Radetzky József VIII. o. t., főkönyvtáros Simonyi István VII. o. t., aljegyző Sinka Gyula VII. o. t., második számvizsgáló Striss Gyula VII. o. t., alkönyvtáros Plesa István VI. o. t. A választmány tagjai lettek: Csathó Kálmán, Tóth László VIII. o. t., Dézsy Béla, Fekete Béla VII., Mosolygó Sándor, Weszecky Oszkár VI., Hadházy Ferenc, Kőszegi Imre és Magyar Miklós V. oszt. tanulók. Dr. Jászay Rezső igazgató buzdító szavai után a gyűlés a tisztikar életetésével véget ért.

## A bulgáriai események.

### Törökország tiltakozik.

Szófia, okt. 6.

A bolgár hadsereg állítólagos mozgósításáról szóló jelentés minden alapot nélkülöz. Eddig e tekintetben nem történt intézkedés. A város ki van világítva. Az utókon élénk élet uralkodik.

Szófia, okt. 6.

A belügyminiszter a prefektusokhoz körtáviratot intézett, amelyben közli, hogy a Bulgáriában és a külföldön történt legutóbbi események, mint Gesov-incidens és a keleti vasutvonal megszállása, a de facto eddig is fennállott függetlenségnek proklamálását az ország érdekében szükségessé tette. E nemzeti szükségnek eleget teendő, ő felsége I. Ferdinánd király az egykori bolgár királyok fővárosában északi és déli Bulgáriát szabad és független királysággá kiáltotta ki.

London, okt. 6.

A Times jelenti Konstantinápolyból: A minisztertanács Ferdinánd fejedelem egy táviratára a következő választ határozta el: „Bulgária függetlenségének kinyilvánítását nem lehet elismerni, mert ez a berlini szerződés megszegését jelenti”.

London, okt. 6.

Pétervárról jelentik: Tzarikov vasárnap hosszu kihallgatáson volt a cárnál, ki a Standard jacht fedélzetén fogadta. A cár teljes hozzájárulását fejezte ki. Ferenc József kéziratát hétfőn egy hadihajóval elküldték a cárnak a finn vizekre.

Gróf Berchtoldot a cár két nap mulva kihallgatáson fogadja, mire a nagykövet ismét Bécsbe utazik.

Bergrád, október 6.

Este sok ezernyi tömeg tüntetéseket rendezett.

London, október 6.

A Daily Mail jelenti Timnovoból: Eddig nem történt mozgósítás. A tartalékosokat, mint rendesen, e hó 14-én elbocsátják.

London, október 6.

A Times jelenti Konstantinápolyból: Az iftörökök nem beszélnek háborúról, de be kell várnunk, hogy mi lesz a szalonichii bizottság és a katonai vezetők magatartása. A lakosság aránylag elég nyugodtan viselkedik.

## VÁRMEGYE.

**Rudolf trónörökös szobra.** A szerencsétlen véget ért királyfi, Rudolf trónörökös emlékét a rohanó idő nem tudta kitörölni a magyar nép szívéből. A hála és kegyelet emléke gyanánt nem-sokára fehér márványba faragott szobra fogja hirdetni azt a hatalmas szeretetet, melyet iránta érzett

a magyar nemzet. A szobormű kész és e hó 12-én, hétfőn lesz a leleplezése Budapesten. A leleplezési ünnepélyen Hajdu vármegyét Wessprény Zoltán főispán, Pákozdy Sándor főjegyző és Miskolczy Lajos tb. főszolgabíró fogják képviselni.

**Hajdu vármegye a mult hóban.** A vármegye közigazgatási bizottsága a debreceni vásár miatt e hó 13-án, kedden délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülését, melyen a közigazgatási szakelődök terjesztik elő a mult hónapról szóló jelentéseiket.

## Meggyilkolták a családja szemeláttára.

A vidéki bünkrónika egy sötét fejezettel gazdagodott. Alsómoecs fogarasmegyei községben történt, hogy egy kereskedőt a felesége és gyermeke szemeláttára, eddig ismeretlen gonosztevők meggyilkoltak.

Alsómoecs község közepén virágzó üzlete volt Gerbacea György kereskedőnek. A házban csak Gerbacea lakott feleségével, kis gyermekével és cselédjével. Tegnapelőtt éjjel Gerbacea gyanus zörgést hallott az udvar felől, de még mielőtt felugorhatott volna az ágyból, betoppant a szobába két bekormozott arcú ember s az egyik egyenesen az éjjeli szekrényhez ugrott s elvette Gerbacea egyetlen védelmi eszközét, vadász-fegyverét.

E közben a másik betörő követelte a kereskedőtől, hogy adja át minden pénzét és értékes holmiját, különben halálra. A megrémült és teljesen védtelen kereskedő és felesége remegve igyekeztek életüket a bandita követelése árán megmenteni, de ekkor az egyik bandita oda lépett a kereskedőhöz és hirtelen zsineget hurkolt meztelen karjára, a mire a másik szó nélkül hasba lötte Gerbaceát, a ki menten összeesett. A rablók erre a nélkül, hogy valamit is magukhoz vettek volna, gyorsan távoztak borzalmas tettük színhelyéről.

A szerencsétlen kereskedő a karján és a gyomra táján szenvedett halálos sérülést. Gerbaceané azonnal jelentést tett a törösvári csendőrbőrső, mely haladéktalanul megindította a nyomozást. Kihallgatták a súlyosan megsebesült Gerbaceát és nejét. A kis cselédet nem lehetett még kihallgatni, mert a nagy ijedségtől elvesztette beszédképességét. Gerbaceát súlyos sebével be akarták szállítani Brassóba, de utközben meghalt, mire holttestét visszavitték Törösvárra. A brassói kir. törvényszék vizsgálóbírája, ügyésze és a törvényszéki orvosok tegnap szállították ki a helyszínére, hol megéjtették a boncolást és az orvosbírói szemlét.

A szerencsétlen ember gyomrában a boncoló orvosok 9 nagy seréket találtak. Megállapították, hogy a tettesek, kik a hátulsó lakás ablakán hatoltak be a lakásba, a helyi viszonyokkal ismerősöknek kellett, hogy legyenek. Egyebet megállapítani nem lehetett. A kis cselédet még mindig nem lehetett kihallgatni, mert hangja még mindig nem jött meg.

## SZINHÁZ.

### Szigetvári vértanúk.

(Három új tag bemutatkozása.)

Diszeldadást hirdetett a szinlap az aradi tizenhárom vértanu emlékezetére. Jókai Mór történeti színművét adták, a melynek célzásait már csak az elnyomatás

Legjobb a Békési Róza „Márvány” (Eschéger) szappana

korszakára emlékező öregek tudják megérteni. A szokásos hazafias szavakat és a megdicsőülést bemutató képek, amelyekben diákszívekkel úgy tudunk gyönyörködni, elmaradtak. A diák ma is diák és október 6-án ma is megérdemelné ezt a — színészettől. Ez azonban elmaradt; az aradi vértanúk emlékezetére azonban kapott az érzelmi közönség — balletet, ami elmaradhatott volna. Nem azért, mert nem volt szép a Percel-nővérek tánca, hanem azért, mert nem illett az aradi gyásznapi emlékéhez. Ha már megkuritották a színművet, itt lett volna értelme.

Az előadás azonban, ha a „disz“ jelzést, a mit nem érdemelt meg, leszámítjuk, elég jó volt. A mai színésznemzedék ugyan nem ért az érzélgős, szavaló iskolát, de a kit még elmúlása a színpadon ért, szívet és lelket tud adni a régi színészek számára irt költeményeknek, a melyek képezték a szerepeket és a mozaikszerűen összerakott szerepek, illetőleg költemények a színdarabot. Nehézség, méltóságos ezért minden régi, magyar színdarab, a mostani kor színésznemzedéke éppen ezért nem tud beléilleszkedni. A régi Muzsa szertartásos volt, mint az istentisztelet és azért volt az ő színháza templom; az új Muzsa ledobta magáról a szertartások köntösét, olyan lett, mint bizalmas boudoir és ezért idegen benne a régi Muzsa, a szertartás és a mai színész ezért oly esetben benne.

Egyetlen szereplő találta otthon magát a régi jó, hazafias darabban: Győre Lajos (Szulejman). Az első jelenetben, a trónon még esetlen volt. De azután egyre jobban belelépte magát a szerepébe, azaz inkább a régi iskola művészetébe. Gyönyörűség volt hallani, tiszta, szép, magyar beszédét és a szavakban kifejezett indulatok játékát. A régi színész tud csak úgy magyarul beszélni és szavalni. Alakítása hatalmas volt a meghalás jelenetében.

Most szóljunk a három új tagról. Gazdy Aranka (Anna) szép alak, kifejező arc, a hangja azonban tompa, fátyolosított. Talán nem is ez volt az ő igazi hangja? Az utolsó jelenetében a sugó erősen dolgozott. Barabás Ella (Mária) szépen beszélt. Lugosy Béla (Zrínyi) jó színész, tud szavalni is, de hamar elbágyad. Sok jelenetben az igazi Zrínyi volt, az erős és határozott. Alakja szép, erőteljes, a játéka is kielégítő, a hangjával azonban nem mindig tud bánni. Ez a szerep különben olyan, hogy a szív hangjait nem szabad megszólaltatni. Más szerepben is kell látnunk, hogy véglegesen kialakulhasson a nézetünk róla.

Mit szóljunk a többiről? Krasznay Ernő (Szelim) megtudta a szívünket érinteni; Huzella Irén (Zulema) azonban nem tudta a szerelemre vágyó nőt elénk varázsolni; Bérczi Ernő (Juránics) nagyon sebesen beszélt; Kemény Lajos (Csáky) azonban annál erőteljesebb és szebben szavalta el szerepét.

Megérdemlik a színpadok mögötti munkások is a dicséretet, mert a robbanás jelenetét jól csinálták. A jó öreg színpadi butorok kitűnően megállították helyüket s mikor összemlik az egész vár, kő-kövön nem marad, azok sértetlenül maradtak helyeiken.

**Az elutasított 25 százalékos helyárfelemelés.** Alig kezdődött meg a színi évad, már is helyárfelemeléssel akar kísérletezni a színiigazgató. A montecarloi repülőballet fellépése alkalmára kért 25 százalékos helyárfelemelést. A tanács azonban a helyárfelemelést nem engedélyezte. Nagyön helyesen. A színi évad elején semmi helye sincs az ilyesminek. Ha jó a ballet, ám jöjjen rendes helyárak mellett. A tanács nem várt határozata kellemtlenül érintette Zilahy igazgatót, mert alkalmasint biztosra vette a csekély 25 százalékos, helyárfelemelés

engedélyezését. Nagyon jó azonban megtudni neki is a színi évad elején: színiigazgató tervez, tanács végez.

**A színházi iroda jelentése.** Holnap, csütörtökön *Piros bugyelláris* kerül színpadra. Török bíróné szerepében Zilahiné S. Vilmaival, Csillag Pál manipuláns huszár őrmestert Horváth Kálmán adja. A többi szerepeket Kovács Laura, Batori M., Gerő Ida, Ternyei, Kemény, Gyöngyi, Szigeti, Győre, Nádor adják. Gyöngyi Izsó, aki betegségből felépült, már holnap, csütörtökön a „Piros bugyelláris“-ban játszhatik. Pennás jegyző szerepében lép fel. A montecarloi repülőballetársaság holnap, csütörtökön a *Piros bugyelláris* előadása után folytatja III. vendégjátékát. A szintársulat operette személyzete erősen készül a legközelebbi premierre, a Huszka—Martos-léle látványos operett-re: A tündérszerelmem. Ez operetthez egész új kiállítás készül.

**Orosz-japán háboru.** Strausz Adolf 3 felvonásos, hatásos jelenetekben gazdag s nagyszerű darabját mutatták be hétfőn este az Uranusban, teljesen telt ház előtt. A debreceni közönség már kezd megbarátkozni a budapesti Uránia m. tud. színház műsordarabjaival, a mit onnan is tapasztalunk, hogy a minden hétfőn tartandó Uránia előadásokat minden alkalommal több és több közönség látogatja. Ez utóbbi darabot Szilágyi Ernő, a debreceni színház tagja olvasta fel, értelmesen. A legközelebbi Uránia előadás **okt. hó 19-én lesz**, mely alkalommal a Sas utcai téli helyiségben, Tormay Cecil „*Szirének hazája*“ című 3 felvonásos, nagyszerű darabja kerül bemutatásra.

**Törökök nálunk.** A jobbra leírásból ismert török élet elevenedik meg holnap Debrecenben. Látni fogják a török szultán háremét, amint kíséretével a mecsetbe vonulnak a Selamlik ájtatosságához. Később látjuk, midőn az alkotmány megadását kihirdetik a népnek. A nép örömm-ujjongva vonul végig az utcákon, de vigasságukat megzavarja egy nagy tüzeset, ugyanis az elégedetlen zavargók több házat meggyújtanak, úgy hogy a nagy chaosban több mint háromezreszáz ház lesz a tűz martaléka. Ezen rendkívül érdekes kép kerül holnap bemutatásra az „Uranus“ színházban. Előre merjük állítani, hogy kevesen lesznek, akik elmulasztják ezen nagyhatású, aktuális előadás megtekintését, annál is inkább, mert ez alkalommal kerül bemutatásra az *Alfonz spanyol király budapesti látogatásáról* készült és pompásan sikerült mozgó fénykép felvétel is a többi kitűnő újdonságokkal.

**Az Uranus mai műsora.** 1. A bostocki Dsung állatszelistés Londonban, Newyorkban. (Természeti fölvt.) — 2. A molnár és gyermeke, meg a szamaruk. (Életkép.) — 3. Párbaj dynamittal. (Bohózat.) — 4. Hering halászat Franciaországban. (Tanulságos természeti fölvt.) — 5. Bujócska. (Bohózat.) — 6. A vén kisasszony cicája. (Bohózat.) — 7. Selamlik Perzsiában. (Aktuális konstantinápolyi képek.) — 8. Konstantinápoly az alkotmány kihirdetése után. (Természeti fölvt.) Műsorváltozás fenntartva. Előadások kezdete este pont 8 és 9 órakor. Helyárak, mint rendesen.

## Vasuti összeütközés Debrecenben.

Tegnap reggel nyolc óra tájban rémes hír járta be a várost. Borzalmas vasuti szerencsétlenségről beszéltek, mely a debreceni máv. pályaudvar mellett történt. A

vasuti szerencsétlenség szerencsére nem oly nagy, mint aminőnek az első hír feltűntette, de így is igen súlyos kimenetelű. A debreceni máv. pályaudvar közelében a vaggongyár mellett, a nyílt pályán, a Királyházáról jövő vegyesvonat, mely reggel hét óra tájban érkezik Debrecenbe, nekiment a szintén Királyháza felől érkezett s a tolató védjelzőnél veszteglő tehervonatnak, melynek négy utolsó kocsija a karambol következtében megsérült. A vegyes-vonat mozdonya kisebb sérülést szenvedett, utasai közül pedig csak páran szenvedtek sérülést, de valamennyien jelentéktelen sérülést.

Az összeütközés óriási pánikot, izgalmat keltett a pályaudvaron. Kezdetben azt sem tudták, mihez fogjanak előbb. Az izgalom csak akkor csillapodott, midőn a vasutasok a vegyesvonat utasait, akik a vonatot zsufozásig megtöltötték, az állomás épülete felé jönni látták és midőn meggyőződtek, hogy emberéletben kár nem esett.

A vasuti összeütközésről egyébként a következő részletes tudósításunk számol be:

### Az összeütközés.

A Királyháza—Debrecen között közlekedő 1711. számú vegyesvonat tegnap reggel hét óra 14 perckor a debreceni pályaudvar közelében a nyílt pályán összeütközött a vaggongyár mellett a tolató védjelzőnél veszteglő 1755. számú, szintén Királyházáról érkezett tehervonattal.

A vegyesvonat éjjel 1 óra 54 perckor, rendes időben indult el Királyházáról, nyolc személyszállító kocsival, melyek zsufozásig megteltek utasokkal. A vonat a sok utas miatt 26 perc késéssel érkezett a Debrecenhez legközelebb fekvő Nagycseré állomáshoz, ahol egy perc helyett három perccel vesztegelt. Nagycseréről minden elővigyázati parancs nélkül indult el a vonat Debrecen felé és ötven kilométernyi sebességgel robbogott.

A debreceni máv. gépjavitó műhely közelében a mozdonyvezető: Aikler Ferenc királyházi lakos észrevette, hogy három asszony keresztezi a sínpárt, mire erősen megadta a vészjelzt s többször fűtlyentett, egyben pedig lassította a vonat robogását. Csakhamar ezután észrevette a mozdonyvezető, hogy a vaggongyárból kiszaladt egy ember, Pócsi József hivatalosolga, aki kalapjával leintést jelez. A mozdonyvezető azt gondolta, hogy a vágány a védjelzőn túl nem szabad és még jobban meglassította a vonat menetét, úgy, hogy ekkor nem lehetett több a vonat sebessége husz kilométernél.

Midőn az átjáró hidat a vonat elhagyta, körülbelül száz méternyi távolságra, ahol a sínpár kanyarulata véget ér, Aikler Ferenc mozdonyvezető észrevette, hogy a sínpáron, melyen az ő vonata robot, a védjelzőnél két szelvény, azaz kétszáz méternyire egy hosszú tehervonat áll.

— **Osszeütközünk. Végünk van!** — kiáltott a mozdonyvezető a mozdonyon levő Királyházáról jövő Osgyáni Sándor mozdonyfelvigyázónak s a fűtőnek, egyben pedig teljes erejéből fékezett a kézi fékezővel.

Ellengőzt is adott, de már ez mitsem használt, mert a vonatot megállítani s így az összeütközést megakadályozni nem lehetett.

Félelmetes, folytonos fűtlyentés közben,

**Tafft selyem alsószoknyák** (Jouponok) mindenféle színben, **frt. 7.50 kr.** **Halmágyinál.**

ami az utasok között érhető, óriási pánikot idézett elő, a vegyesvonat nekiszaladt a tehervonatra, mely természetesen, minthogy ugyanazon irányból érkezett, háttal állott.

A tehervonat, melynek negyven kocsija volt, négy utolsó kocsija megsérült. Az utolsó zárfekező kocsi teljesen összetört. Szerencsére, hogy a fékező, Martiny István idejekorán leugrott róla, mert ellenesetben alighanem életét vesztette volna. A tehervonat többi személyzetének is sikerült a veszedelmet leugrással kikerülni.

A személyvonat mozdonya is kissé megsérült az összeütközés következtében. A mozdonyvezető és fűtő helyén maradt, míg Osgyáni felvigyázó a szerkocsira ugrott, minnek következtében balkeze erősen megsérült. Az utasok között óriási izgalom és rémület keletkezett, úgy, hogy a vasutasok alig bírták őket csillapítani. Kétségbeesetten ugráltak ki a kocsikból, többen megsérültek, de mindannyian jelentősebb sérülést szenvedtek.

Csakhamar megjelentek az összeütközés helyén: az állomásfőnök, Stingli Kálmán, Kovács Kálmán forgalmi tiszt, Radó és Siláry főellenőrök, továbbá Pogány Kornél máv. gépjavitó műhelyi főmérnök és Stricker Nándor máv. főfelügyelő, kik nyomban megvizsgálták a helyszínt. Megjelent továbbá Dereksy István dr. pályaudvari orvos, ki Klein Mihály és Bauer Lipót érmi-hályfalvai megsérült kereskedőket megvizsgálta. Előbbi mellén, utóbbi pedig fülén szenvedett belső sérülést.

#### Mi az oka az összeütközésnek.

Radó főellenőr azonnal intézkedett, hogy az utat szabadabbá tegyék. A megsérült utasok gyalog mentek be a pályaudvarra, a hol óriási izgalomban várták őket. Rövid félóra alatt szabadabbá tették a sínpárt. Az épen maradt tehervonatot behúzták a pályaudvar kellő helyére, a négy összerongálódott kocsit pedig a pályaudvar nyugati részének egyik félrecső helyére vontatták.

E közben pedig ezek a kérdések voltak hallhatóak a pályaudvaron:

— Hogy történt?

— Terhel-e valakit felelősség?

Az összeütközés úgy történt meg, hogy az 1755. számú, Királyházáról érkező tehervonat 4 óra 29 perc érkezési idő helyett, két óra 26 perc késéssel, 6 óra 43 perckor érkezett Debrecenbe. 6 óra 48 perckor pedig a Nyiregyháza felé menő személyvonatnak kell indulnia. Kovács Kálmán ügyeletes forgalmi tiszt a nyiregyházi vonatot akarta előbb elindítani, hogy sem az 1755-ös tehervonat beérkezése s ezért jelt adott, hogy a tehervonat a tolató védjelzőnél álljon meg. A tehervonat meg is állt, úgy, hogy fele a védjelzőn innen, másik fele pedig a védjelzőn túl esett. A Nyiregyháza felé menő vonat el is robogott mellette, azonban alig hagyta el, midőn néhány perc múlva 7 óra 14 perckor megtörtént az összeütközés a személyvonattal, a mely, miután a tehervonat késett, tíz pernyi időtávolságban indult el Nagycsoréról a tehervonat után.

A vizsgálat természetesen azonnal megindult. Kihallgatták a személyvonat mozdonyvezetőjét, a kit éppenséggel semmi felelősség nem terhelhet a karambolért. Az összeütközéstől az állomásfőnökség a vasutigazgatósághoz s a kereskedelemügyi miniszterhez még a délelőtti folyamán megtette jelentését.

Az államvasutaknak az összeütközésből az összetört kocsik miatt ezer korona kára származott. A két megsérült kereskedő is kártérítést kíván az államvasutaktól.

A Debreceni Újság szerkesztősége és kiadóhivatala: Főter. Lamprecht-palota, az udvarban földszint, telefon 411. Hivatalos órák: Reggel 8 órától 12-ig, délután 2 órától este 7 óráig. Este 7 órától a lap szellemi és anyagi részét illető minden megkeresés a Debreceni Újság nyomdájába: Arany János-utca 47. sz. alá intézendő.

## UJDONSÁGOK.

\* **Kinevezések.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Tomóri András hajduböszörményi és Balajti Mihály hajduszoboszlói m. kir. adótitkárokat állomáshelyükön való meghagyásuk mellett m. kir. adóhivatali segédeknek nevezte ki.

\* **A Szent-Erzsébet egyesület** ma délután 3 órakor a róm. kath. főgymnasiumban ülést tart, melyre a választmányi tagokat ezúton hívja meg az elnökség.

\* **Filharmónikus zenekari próba.** A debreceni Zenekedvelők Körének kebelében alakult filharmónikus zenekar ma este, pontban 8 órakor, a Zenede helyiségében, Füredi József zenetanár, karnagy vezetésével mellett próbát tart, melyre a zenekari tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

\* **Ellopott pénztárca.** Szilágyi István Könyök utca 10. szám alatt lakó mészkereskedő panaszt tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki kabátjából diszbőr pénztárcaját, melyben kilencven korona papírpénz volt, ellopta. A rendőrség keresi a tolvajt.

\* **A szélhámós fufangja.** Fölötte fufangos szélhámóst nyomoz most a debreceni rendőrség. Ungvári Imre hentes mestert csapta be a szélhámós egy szekérszéná árának összegéig. A szélhámós fölvetta a pénzt a szénára, amely nem volt az övé, hanem egy szegény paraszt emberé. A szélhámóst széles körben nyomozzák.

\* **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalnál: Molnár Sándor ref. 22 napos, Kovács Imre ref. 42 éves, Horváth Béla ref. 2 napos.

\* **A testvér.** Megirtuk, hogy Gyurecskó Mihály városi szolga, egy csekély összeg elsikkasztása miatt öngyilkossági szándékból a vonat elé vetette magát, amely nyomban megölte. Az öngyilkos holttestét lakására szállították, ahol nővére, Boros Jánosné volt otthon. A szívbeteg asszony, midőn bátyja összerongcsolt holttestét meglátta, ájultan összeesett s alig fél órai szenvedés után meghalt.

\* **Meglopott koldus.** Szegény, nyomorék koldus Weisz Samu, a ki tegnapelőtt Ungvárról Debrecenbe jött és itt könyöradományt gyűjtött egy felfogott fiú, Kleinmann Herman segítségével. Tegnapelőtt az öreg koldus templomban volt és ezalatt a fiú, Hatvan utcai lakásából, összegyűjtött husz koronáját ellopta. A meglopott koldus panaszt tett a rendőrségen, a mely nyomozza a tolvaj suhancot, ki valószínűleg Ungvárra szökött.

\* **Elfogott hamiskártyások.** Az Ispotálylapon a csendőrség tegnap elfogta Arany András, Acs Miklós, Daróczy Lajos és Vizeri András ismert hamiskártyásokat és a rendőrség büntügyi osztályára kísérte őket. Az elfogottak ellen az eljárás folyik.

\* **Köszönetnyilvánítás.** Felejthetetlen férjem elhunyt alkalmából az őszinte és lelkes mélységes fájdalomtól csilapító vigasztalás ezer jelével találkozva, — külön-külön nem fejezhetem ki hálámat, miért is ez uton mondom köszönetet mindazon velem együtt érző szíveknek, kik gyászomban osztozni és a részvét különböző jeleivel felkeresni szívesek voltak. Özv. Kiss Bálintné és családja.

\* **Kemény angol,** puha olasz nyulszőrkalapok divatos formában 5 koronáért kaphatók a Rózsa-féle alkalmi vételek áruházában, a főposta mellett.

\* **Habig-féle** legújabb formájú férfi kalapok nagy választékban kaphatók Aszmann Ferenc úri divat üzletében Debrecen, Piac utca 27.

\* **Elveszett pénz.** F. hó 3-án, szombaton reggel vásárlás közben Csapó utcán elvesztett nőm 70 koronát. Tekintve nehéz megélhetési viszonyaimat, kérem a megtalálót, illő jutalom mellett szolgáltatassa kezeimhez. Balogh György, róm. kath. kántor.

\* **Kiadó bolt helyiség.** A főtéren, a legforgalmasabb helyen egy üzlethelyiség kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

\* **Hová menjünk színház után?** Csakis a Márkus Dréher ét-termébe. Színházi előadások után friss vacsora, sok különlegesség. Halak, vadak. Frissen csapolt Korona à la Pilseni sör, kitűnő fajborok. Társaságok részére szeparék, nagyobb társaságoknak a virág-étterem. Naponta nagy zene-hangversenyek.

\* **Puritas szappan,** felséges fehér-rózsa illatú, fehér színű, bőrfinomító, lahillal készült remek szappan, méltó párja a már jól ismert pármái ibolya szappannak. 1 drb. 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kitűnő gyermek szappan 1 drb. 40 fillér, 3 drb. 1 kor. Mindkét szappant készíti Szabó Béla piperszappan-gyáros, Miskolcon. Főraktár Debrecenben, Jósza és Jóna drogériájában.

## Az annektálás megtörtént.

### Hivatalos okiratok.

#### Bosznia—Hercegovina alkotmánya.

Budapest, október 6.

Mire e sorok napvilágot látnak, Bosznia—Hercegovina annektálása már hivatalosan is megtörtént. Az uralkodó I. Ferenc József ugyanis október 5-én, Budapesten kelt elhatározásával mondta ki, hogy a régi, magyar jog alapján annektálja az 1878-ban elfoglalt Boszniát—Hercegovinát.

Különösen hangsúlyozza ezt az uralkodó a bosnyák és hercegovai néphez intézett szózatában, hogy „tekintettel az ősi kötelekekre, melyek elődeinket a magyar trónon ezen országokhoz fűzték”, — tette indokoltá ezen elhatározását. Az annektáció okiratai különben a következők:

Kedves dr. Wekerle!

Elhatároztam, hogy szuverén jogaimat Bosznia és Hercegovinára is kiterjesztem és hogy a Házamra érvényben álló örökösödési rendet ezen országokban is hatályba léptetem, valamint, hogy ezekkel egyidejűleg alkotmányos intézkedéseket engedélyezek.

Midőn önnel egyuttal azon kéziratosokat másolatban közlöm, melyeket ebből az alkalomból Házam és külügyminiszteremhez és közös pénzügyminiszteremhez intéztem, felhívom az 1880. évi VI-dik törvénycikk értelmében, hogy az e tekintetben szükséges törvényjavaslatoknak az ország-

gyűlés elé terjesztésére a kezdeményező lépéseket tegye meg.  
Budapest, 1908 okt. 5.

I. Ferenc József s. k.  
Dr. Wekerle Sándor s. k.

Hasonló kéziratot intézett az uralkodó Beck Vladimir osztrák miniszterelnökhöz, a melyet holnap közöl a hivatalos „Wiener Zeitung”. Az Aehrenthal báró külügyminiszterhez intézett legfelsőbb kézirat kiemeli a következőket:

„Rendíthetetlen meggyőződés, hogy a magasabb politikai és kulturális célok, a melyeket a monarchia magára vállalt és az eddigi kormányzásért nagy áldozatokat hozott, arra az eredményre vezetett, hogy az eddigi eredmények Bosznia és Hercegovina népeinek igényeihez illő alkotmányos intézményekkel biztosítottassanak.

Ezen engedélyezések állami jogi helyzetünknek tiszta és kétségtelen megállapításának elengedhetlen feltételét képezi, szuverén jogomat Boszniára és Hercegovinára is kiterjesztem és Házamra is hatálybaléptetem, hogy nyilvánvaló bizonyosságát szolgáljam békesseges szándékomnak, amely ezen intézkedéseknél vezérel.

Egyidejűleg elrendelem, hogy **Novibazár szandzsákból katonáim vonuljanak ki.**

Végül Burián báró közös pénzügyminiszterhez intézett leiratot és utasította, hogy a Bosznia—Hercegovina lakosságához intézett szövegét hirdesse ki. Ebben tudatja az uralkodó, hogy polgári jogokat ad Bosznia—Hercegovina lakosságának, országos képviselőket; — a felekezeti viszonyokat és a társadalom átöröklött tagozatait kellő figyelembe veszi. A választójog az érdekképviselő alapján lesz. A járási képviselő hatásköre érintetlen marad; a tartománygyűlés hatásköre csak a közigazgatás és igazságszolgáltatásra, a törvényhozásra és az ellenőrzésre fog kiterjeszkedni.

Ezen alapelvek alapján utasítja az uralkodó Burián bárót, hogy előterjesztéseit dolgozza ki. A szöveg egyébként azzal végződik, hogy 30 év előtt nem ellenségként, de barátként jött a monarchia és szavát becsülettel beváltotta, mostani lépésére az uralkodót a nép politikai érettségébe vetett bizalom bírta, stb.

## TÁVIRATOK.

### Osztálysorsjáték.

Budapest, okt. 6. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 700.000 koronát nyert: 23747. 50.000 koronát nyert: 17535. 10.000 koronát nyert: 32501. 5000 koronát nyert: 63726. 2000 koronát nyertek: 4745 6405 9143 14697 32488 40358 45420 59494 59866 71093 71110 72881 75547 80749 83289 88542 106682 121614. 1000 koronát nyertek: 1866 1912 2600 3192 5678 11782 12027 13189 16194 21411 22097 22190 23294 30514 36609 36648 39921 42030 42671 45865 46735 47277 48056 40892 43850 54029 56116 58726 71884 81916 92977 83642 84389 85030 89984 96143 99302 100473 102495 104158 107312 108785 109486 111519 113683 114919 115530 115557 119526

121893. 500 koronát nyertek: 278 2937 4975 5716 7783 11581 13308 14604 17678 18253 20515 24292 25016 25307 29180 32592 32783 33847 35498 36038 38807 39944 41631 42650 44510 51514 51621 55720 56765 56916 57109 58914 58927 58914 62524 66540 66960 68503 68547 68928 70169 70334 72389 76086 77336 87406 88344 90157 91538 95287 96997 100176 100938 104154 106471 107003 107110 107674 110327 110423 110576 114278 116648 121519 123402 123505. A többi kihuzott számok 2000 koronát nyertek.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Törvényszéki főtárgyalások. A debreceni királyi törvényszéken e héten a következő ügyekben lesznek főtárgyalások: Október hó 7-én, szerdán: Fehérvári, Mihály és három társa ellen, lopásért. Nagy István ellen, lopásért. Csordás János ellen, magánlaksértésért. Csütörtökön: Cservenke János és társa ellen, rágalmozásért. Uj. Nagy György ellen, lopásért. Pénteken: Uj. Cseke Gábor ellen, erőszak büntetésért. Nyitrai Imre ellen, okirathamisításért. Mózsi Margit ellen, lopásért. Özv. Stolicz Miklósné ellen, lopásért. Szombaton: Szaqó Ernő ellen, sikkasztásért. Guzwald József ellen, okirathamisításért. Kovács József ellen, magánlaksértésért. Török Sándor ellen, lopásért. Id. Csibi István ellen, lopásért.

## HIREK.

A spanyol király Bécsben. Bécsből jelenli egy táviratunk: Alfonz spanyol király Frigyes Ágost szász királynál tett látogatásáról ma, szerdán visszaérkezik Bécsbe. A spanyol királyi pár és az anyakirályné este résztvesznek a Hofburg színházban adandó előadásban s azután Marquis Casa Arellano spanyol nagykövete fog vacsorázni. E hó 8-án Rajner főherceg és Mária főhercegné színdarabját adnak a spanyol felségek tiszteletére. Alfonz király e hó 8-án több katonai intézményt fog megtekinteni és délután hat napra tervezett vadászkirándulásra indul Frigyes főherceg birtokaira. A spanyol nagykövet által e hó 14-én adandó bali ünnepélyvel lezárulnak a spanyol felségek tiszteletére rendezett ünnepek.

Feminista vendég Budapesten. Cauer Minna asszony budapesti látogatása alkalmából a nyitramegyei feministák sietnek az illusztris vendéget útutazóban elsőként üdvözölni. E célból Ersekujváron holnap reggel a gyorsvonat néhány pernyi ottidőzése alatt köszöntik Cauer asszonyt, aki csütörtökön délután 6 óraker a Társadalmi Múzeum dísztermében (V., Mária Valéria utca 12.) előadást fog tartani „Socialistik und Frauenstimmrecht” címen. Az előadást a Feministák Egyesülete rendezi, melynek Gyakorlati Tanácsadójában (V., Mária Valéria utca 12., II.), valamint Bárd Ferenc és testvére zeneműkereskedésében jegyek 6, 4, 2 korona árban kaphatók. Tagok féláron válthatják meg jegyeiket.

Nagy tüzvész Fiumében. Fiuméből jelenli táviratunk: A Via Resortan a Malvich-féle ház, a melyben osztéria is volt, az éjjel 11 óraker, ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. A tüzhöz kivonult mentőket két ember megtámadta, a kiket a rendőrségnek sikerült elfogni. A tűz által okozott kár nagy. A tűz keletkezésének megállapítására holnap megindítják a vizsgálatot.

A pécskai katasztrófa. Aradról jelenli: Pogonyi Nándor kir. ügyész és Domonkos vizsgálóbíró tegnap a pécskai katasztrófa helyszínére érkeztek és kihallgatták a pécskai állomásfőnököket és Szabó Márton váltóőrt, kiknek vallomásából még mindig nem lehet megállapítani, hogy ki volt tulajdonképpen az oka a katasztrófának. A váltóőr tagadja, hogy aludt volna bódé-

jnban. Az arad-esanádi vasút igazgatósága a váltóőrt felfüggesztette állásából. Ma újabb sebesültek jelentkeztek.

## CSARNOK.

### Reménytelen szerelem.

— Regény. —

(Folytatás.)

Hanem a hámor ura megvárakoztatta őket. Délfelé járt már az idő s még mindig nem jött, úgyhogy Ilona letett a reményről, hogy otthon beszélhessen vele. Az édes anyja azonban a hámor felügyelőjére neheztelt magában. Leányának nem merle mondani, de arra gondolt, hogy a felügyelő felültette, félrevezette, rut játékot űzött vele. Délben aztán megváltozott a véleménye. Ilona az ablakból meglátta a nehezen várt vendéget:

— Édes anyám, nézd csak, ott jön a nagyságos ur. Csakugyan erre tart.

Anyja odament az ablakhoz leánya mellé. Elnézte egy darabig s azután szólalt meg újra:

— Méltóságteljes a megjelenése.

— Igen és mindenki azt mondja, hogy nemesen érző szíve van.

— Ritkán hagyja el a hámort. Egészen vállalatának él. Mégis mindenki ismeri és mindenki szereti.

— Vajjon miért jön?

— Mindjárt megtudjuk.

Néhány perc telhetett el, amíg a várvárt kopogtatás elhallatszott s a szolgabíró özvegyének szerény lakásába lépett az egész környék ünnepeit, becsült és szeretett dús gazdag ura.

Folyt. köv.

## Áru- és értéktőzsde.

Október 6.

### A határidő-üzel.

Javult amerikai jelentések és a spekuláció helyi fedezési következtében szilárd volt az irányzat a határidő-üzelben és a gabonaneműek árai 5 és 10 fillérrel javultak.

A forgalom élénk volt.

Az árak 50 kilogrammonként:

	Kezdeti	Változás
Buza október . . . . .	1183	1179—1180
Buza apr. 1909. . . . .	1203	1199—1200
Rozs októberre . . . . .	966	964—963
Zab ápril . . . . .	998	1000—999
Zab októberre . . . . .	810	814—812
Zab április . . . . .	849	854—850
Teng. aug. . . . .	—	—
Tengeri május 1909 . . . . .	749	747—746

### Budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde a tegnapi politikai események hatása alatt lanyhán indult. Az üzel folyamán azonban bécsi vételre az ősrányzat megszilárdult. Az értékek arfolyamai 5—6 koronával javultak. A salgótarjáni köszönbánva-részvények előnyben részesültek.

Az általános forgalom élénk maradt.

**Magyar találmány! Magyar ipar!**  
66% Tüzelőanyag megtakarítás 66%  
érhető el ujj és régiosserép kályhánál a

# RAPID

alkalmazásával. Bizottságilag kipróbálva az összes európai és amerikai egyesült-államokban szabadalmazva.

**Több előismerő oklevél.**  
Nagyság szerint 30—36 koronáért kapható és megrendelhető:

## TÓTH GYULA

vaskereskedésben (Telefon 29) és a „RAPID” gyorsfűtő vállalatnál (Telefon 647)

### NYOMDAI MUNKÁK!!

Eljegyési kártya,  
meghívó, jelentések, könyvek, falragaszok,  
**IRODAI NYOMTATVÁNYOK,**  
csinos és izléses kivitelben, — gyorsan és a leg-  
olcsóbb árakon készülnek a

**Debreceni Ujság Nyomdájában**  
Arany János-utca 47. szám alatt.

Megrendelések a kiadóhivatalban is eszközölhetők,  
Piac-utca 42. szám alatt (Lamprecht-palota).

**Ügyes fiú Irodában**  
**küldöncnek**  
felvétetik.

### FESTŐISKOLA

**Rajzó Miklós**  
festőiskolája  
Piac utca 42. sz. a.  
Hátul a  
kórhelyiségben megnyílt.

Beiratkozásokat ugyanott elfogad  
d. e. 9—12-ig, d. u. 2—4-ig.

### Kardos László

Kossuth utca üzletének kirakatai  
naponta érdekes hasznos és szép  
**téli ujdonságokat**

mutatnak be.

Érdemes a megtekintésre.  
**Debrecen, Kossuth-u. 9.**  
Telefon sz. 113.

### Donogán és Somossy

Menyasszonyi kelengye, szőnyeg-  
áruháza.

Debrecen, kistemplombazár.  
Megérkeztek az

**őszi idény ujdonságai**  
női ruhakelmék — flanellek  
selymek — ruhadiszekben.  
**Óriási választék.**

A HAJDÚMEGYEI MÉHESZEGÉLYET  
**MÉZ**  
PERHEKEINEK HIGRIZOTT ELARUSÍTÓJA  
**DEUTSCH LAJOS**  
FÜZVÉREHESKÖZ PIAZ-UTCA 38

1 kgr. PERGETETT MÉZ 1 kor. 2D fillér.

Telefon 210  
**FÖLDES SÁNDOR**  
elektrotechnikai vállalata.  
Debrecen, nagytrafik udvar.  
Legolcsóbban és szakszerűen készít  
**villamos világítási**  
erőátviteli berendezéseket.  
Házi és magán telefonok, villancsengők  
berendezését és évi jókarban tartását,  
valamint minden e szakmába vágó és  
legkomplikáltabb munkát.

**Eperjesi cserépkályhák**  
gyári raktára és  
egyedár usítása  
Debrecen és vidékére  
**KOVÁCS GYULA**  
vasútlejében  
a „Bika” szálloda mellett.  
1738

A bőr ápolása kötelesség az egészség  
érdekében s erre legalkalmasabb szer a  
**Mollitergin,**  
mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek)  
édeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó  
fehérségét. Megszünteti a **kérvörösséget.**  
Az eldurvult, kirepedezett és szelkíftja arcot  
vagy kezét, a legrovidebb idő alatt fehérre s  
puhává teszi! Póder alá is igen ajánlható!  
Hatása gyors és biztos! Egy üveg  
Mint bőrápoló szer páratlan! **MOLLITERGIN**  
Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Ára 1 kor.  
Készítő helye s ióraktára  
Mihalovits Jenő gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz  
DEBRECENBEN,  
Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

**LÁSZLÓ ZSIGMOND**  
**ÁLLATORVOSI**  
RENDELŐ-IRODÁJA  
nagy és kis állatok részére Csapó-u. 30.  
Telefon 158 sz.

Nagy Lajos Irodájából Csapó-u. 13.  
Akik a Morgó-utca 21. sz. házat 7000  
frtért megkérték, vigyék be a fogla-  
lót a Nagy Lajos hirdetési irodájába.  
Akinek komoly szándéka egy kényel-  
mes és kisebb értékű uri házat venni ilyen  
olcsó árban és kedvező fizetési feltételek  
mellett, az ne szalajtsa el a kínálkozó al-  
kalmat. A megvételhez 1500 frt. készpénz  
szükséges. Nem volna eladó e kedves kis  
ház semmi pénzért sem, de a tulajdonos el-  
helyezése miatt kénytelen tőle megválni.

**Moskovits József**  
variszabó divatterme  
Angol és hazai szövet  
ujdonságok raktára  
A lelegegánsabb  
uri ruha különlegesség  
elsőrendű szabóműhelye  
\* Piac-utca 46. szám az udvarban. \*

**AZ ŐSZI IDÉNY**  
legnagyobb ujdonsága  
a bársonyhatású  
**VELOUTINE**  
selyem kelme kabátokra,  
gyönyörű szép színekben  
**Bosznay J. és Társa**  
divatárházában,  
Debrecen, Kossuth-utca 5.  
Már raktáron van.

**!! Egyéves önkéntes urak figyelmébe !!**  
Van szerencsém a leendő egyéves önkéntes urakat értesíteni, hogy nálam  
bármely fegyvernemhez tartozó urak részére a legjobb s lelegegánsabb kivitelben  
és igen jutányos árban készülnek  
**EGYENRUHÁK.**  
Minden megrendeli egyenruháért valamint felszerelési cikkek szabályszerűségéért felelősséget vállalok  
Ugyancsak kitűnő levaglio (britses) nadrágokat valódi angol sza-  
bás szerint készítek. — Ugyisintén polgári öltönyöket valamint  
dizsmagyar öltönyöket a lelegegánsabb kivitelben készítek.  
Kiváló tisztelettel  
**KISZEL SÁNDOR** katonai- és polgári szabó. Elsőrendű  
katonai felszerelési cikkek raktára.  
Debrecen, Kossuth utca 19. a színházzal szemben.

**APRÓ HIRDETÉSEK.**

Díja 10 szög 40 fill., minden további szó 4 fill., vastagabb betűvel nyomtatott szó 8 fill.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk. Ha a szükséges postabélyeg beáldozta.

Apró hirdetések előre fizetendők.

### LEVELEZÉS.

18 éves szép szőke lány szeretne megismerkedni intelligens uri emberrel, ki havonta 100 koronával segítő, levelet „Bolygó csillag” jellegre a kiadóba. 199

### AJÁNLAT.

MAGÁN detektív iroda, Debrecen, Iskola utca 4. szám. Kényes családi ügyeket, nyomozásokat, megfigyeléseket vállalok, a legnagyobb titoktartás mellett. Kramer József. 169

CSEPLŐ garnitúrákat veszek és eladok. Géplakatos tanulókat felveszek Erenreich Sámuel Széchenyi-u. 42. 174

KÖNYVTELEP 3. sz. új ház kettős telekkel együtt, elköltözés miatt azonnal bárbe adó, értekezhetni ott. 225

HARISNYAKTŐ IPRAR VÁLLALAT, Harisnyák kötése és fejelése felvállaltatik Benyáts Emilnél Debrecen, Tisza palota. 9118

HÁROM uri ember ebéd kosztót kap jutányos árban. Szent Anna-u. 58. 162

KERESKÉDELMIT végzett leány, ki gépirásban jártas, irodába ajánkozik. Cim a kiadóban.

HARISNYA nagy raktár minden fajta gyermek, női és férfi harisnyákban, alsótricot ingek nadrágok gyermek tricók a legcsöbben beszerezhetők Márton Gyula divat és rövid-áru üzletében, Piac-u. 9. sz. Bika mellett Új harisnyák kötése és fejelése elfogattatik 9747

UJONNAN berendezett női divatterem, hol olcsó árban kaphatók női és kis lány kalapok, modellek is. Jókai utca 22. szám. Csobán Mariskánál. 233

LACIPECSÉNYE, folyton frissen sütvő kapható Báthori Sándor hentes és osemegő fióküzletében Széchenyi-utca és Vásárhelyi sark. 241

MUSTOT, vagy kifort bort vásárolók üres hordókat adhatok hozzá, Csapó-u. 70. 240

ÜGYES főzőnő házakhoz ajánkozik. Esetleg vasalást is vállal. Csapó utca 62. sz. 244

TINÓSTEJ házhoz szállítva kapható Piac-u. 41. emeleten, ugyanott egy verthein cassa. 172

URI házakhoz, esetleg vidékre is ajánkozik jól főző szakácsné. Teleki-u. 16 sz. 156

TANITOK bármely iskolában vizsgázó magán- és nyilvános tanulókat biztos sikerrel. Cim a kiadóban. 230

ZONGORA tanítónő kedvező feltételek mellett órákat ad. Nap utca 5. 238

VESZEK mustot bármily nagy mennyiséget napi áron. Bethlen-u. 12. sz. 243

DARABOS-U. 56. sz. 2 szobás lakás kiadó nov 1-re, értekezhetni Erzsébet-u. sz. 248

### KERESLET.

ÜZLETVEZETŐT keresek ujonnan megnyíló korlátlan italmérés és vendéglő üzletembe, csak a szakmában jártas, helybeli nagy ösmérettel bíró egyének pályázhatnak évi 1200 kor. fizetés. Simonyi út 2. sz. 222

TÖBB leány felvétetik fizetéssel, könnyű munkáa Turi Sándor cipőfelsőrész készítőnél és több fiu ragasztó tanoncnak. Simonffy-utca 3. 224

EGY kis páholy kerestetik albérletbe. Cim: Hunyadi-u. 5. I. em. 185

FIX fizetéssel és jufalék javadalmazással üzletszerzők allandó alkalmazást nyernek elsőrangú biztosító társaság helybeli ügynökségénél. Cim a kiadóban. 236

EGY jó családból való fiu tanulóknak felvétetik ifj. Eressey Károly cégnél. 235

24 éves fűszeres segéd, 2 heti időtartamra, hozzá illő állást elfogad. Cim a kiadóba. 242

KOTTÁBÓL tanulnék hegedülni, e célból keresek egy hegedű tanítónót, ki perfectül tanít és hetenkint 2-szer a házhoz jönno órát adni, cim: Csonka utca 16. sz, hol velem értekezhetik naponként d. e. 12- d. u. 2-óraig. 238

### ELADÁS.

ELADÓ házak Simonffy-u. 19. Hatvan-utca 36 értekezhetni Hatvan-u. 36. az utcai lakásba a tulajdonossal. 9769

ELADÓ kutszivattyu, elegáns fésülködő-tükör márvány asztalon. Kossuth utca 45. 212

ELADÓ négyes Nicholsón es hatos Shuttleworth garnitúrák, teljesen jó karban, cim a kiadóban. 82

EGY jó forgalmu ételfőző 4 számu sátor eladó, értekezni ugyanott. 227

ELADÓ ház Pacsirta utca 19. sz. nagy udvar gyümölcsös fákkal, jóvizű csapos kut, külön elkerített baromfi udvar, ugyanott 3000 tégla eladó. 106

KÉT DRB, jókarban levő cserépkályha eladó. Hunyadi-u. 12. sz. 101

ELADÓ a Garai-u. 28. számu ház 21,000 koronáért. Értekezhetni ugyanott. 126

UJ boros hordók eladók. Csapó-u. 39. sz. alatt. 237

GRAMMOFONOM mely 150 korona, gyönyörű lemezek 80 korona vételár helyett 120 koronáért eladom. Cimem a kiadóban. 232

TEJ, vagy kenyérszállító üzleti kocsi eladó. Csapó utca 4e. 243

SZŐRŐROSTA, konkolyozó eladó, értekezhetni a déli órákban, Homok utca 38. 239

ELADÓ ház Pacsirta-u. 19. sz. szép nagy udvarral, gyümölcsfákkal, jóvizű kut külön elkerített udvar. 58

**Legjobb órák,  
legszebb ékszerek**  
szolid árban jótállással

**Kurián Gyula műórás**  
Debrecen, Piac-utca 42. szám.

Egy ló után való  
jó karban lévő

**árúkihordó-kocsi**  
megvételre kerestetik.

Czim a kiadóhivatalban.

**Ha pénzt  
aldozza  
nyomtatványra!!**

ha célszerű, izléses

**JÓ MUNKÁT  
kiván, — hívja telefonon  
106. számot,**

azonnal jelentkezni fog

**MIHÁLY SÁMUEL**  
könyvnyomdája és papirkereskedése  
Piac-utca 30. szám

### „Biztosítási Évkönyv” 5K kapható diszkötésben 400 oldal.

Uj munkatárs az ügynökök részére.

Jó fizeteli eredményeket az életbiztosítás terén csak úgy érhetünk el, ha az összes versenytársaságok díjtételeit és kötvényfeltételeit alaposan ismerjük.

Ez könnyen elérhető, ha megrendeljük Nadas Nándor „Biztosítási útmutató” című munkáját, mely kiadásunkban rövidesen megjelenik.

Ez kiválóan alapos és pontos magyar szakmunka lesz, mely az összes intézetek legújabb megváltozott díjtételeit és feltételeit könnyen kezelhető összehasonlításokban fogja tartalmazni és bemutatni.

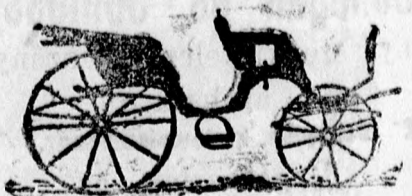
Szakembereknek nélkülözhetetlen!  
Ára zsebkönyv alakban 1. kor. 30 fill.  
Megrendelhető a

„Biztosítási és Közgazdasági Lapok”-nál  
Budapest, VI. ker., Vörösmarty-n. 43.  
A lap előfizetése 1/4 évre 3 korona.

## Rose Dezső

Debrecen, Piac-u. 55. sz.  
Legmegbízhatóbb  
bevásárlási torrás  
ékszerekre,  
arany-, ezüst árukra  
és pontosan járó  
ZSEBÓRÁKRA.  
Jegygyűrűk,  
menyasszonyi kelengyék  
nászajándékok  
állandóan dus választékban kaphatók.  
!! Olcsó szolid árszabás!

### FABIÁN LÁSZLÓ kocsigyártó Debrecen, Hatvan-utca 61.



Raktáron tart mindennemű saját gyártmányú  
uri-, hintó- és hajtó-kocsikat,  
Régi kocsikat becsorél.

Megrendeléseket gyorsan és legpontosabban eszközel.  
Javításokat elfogad.